

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Andrzej Niedużak
Sędziowie: SSA Janusz Kaspryszyn
SSA Franciszek Marcinowski (spr.)
Protokolant: Marta Perucka

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2015 r. we Wrocławiu na rozprawie
sprawy z powództwa **SKT sp. z o.o. w Lublińcu**
przeciwko **RWE Polska Contracting sp. z o.o. we Wrocławiu**
o zapłatę
na skutek apelacji strony powodowej
od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu
z dnia 22 stycznia 2014 r. sygn. akt X GC 273/12

1. **zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 1.956.077,48 zł (jeden milion dziewięćset pięćdziesiąt sześć tysięcy siedemdziesiąt siedem 48/100 złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 5 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 6.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;**
2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 15.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;**
3. **nakazuje stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu kwotę 187.804 zł tytułem brakujących opłat sądowych od pozwu i apelacji, od których strona powodowa była zwolniona.**

U Z A S A D N I E N I E

Powód – SKT sp. z o.o. w Lublińcu – dochodził od pozwanego RWE Polska Contracting sp. z o.o. we Wrocławiu kwoty 2.139.536,39 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z 22 stycznia 2014 r. oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 7.217 zł tytułem kosztów procesu. Za podstawę rozstrzygnięcia przyjął następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 31 października 1996 r. pozwany, działający wówczas jako Harpen AG, zawarł z powodem umowę kooperacyjną, określającą zasady współpracy stron przy opracowywaniu i realizowaniu projektów oraz eksploatacji urządzeń ciepłowniczych. W skład zadań powoda zgodnie z umową wchodziły: techniczne opracowanie i realizacja inwestycji wraz z projektowaniem i planowaniem, kalkulacja kosztów wstępnych, zestawienie kosztów, dodatkowa kalkulację końcowa, specyfikacja włącznie z zestawieniem zakresu dostaw, przetarg, akcja ofertowa i porównywanie ofert, wykonawstwo projektu, kierowanie budową, kontrolowanie funkcjonowania i uruchomienie oraz eksploatacja instalacji stosownie do umowy eksploatacyjnej. Obowiązkiem powoda było też uzyskanie wszystkich zezwoleń urzędowych niezbędnych dla budowy i wieloletniej eksploatacji instalacji. Powód zobowiązał się do zawarcia umowy ubezpieczenia dla prac dostawczych i wykonawczych. Zadania pozwanego obejmować miały: sprawdzenie przedłożonego przez powoda projektu technicznego, obliczenie opłacalności, sporządzanie i zawieranie umów z klientami, jak również zgodnie z warunkami umów z dostawcami paliw i urzędami, finansowanie projektu oraz odbiory usług. Umowa została zawarta na czas nieokreślony, strony przewidziały możliwość jej wcześniejszego wypowiedzenia za sześciomiesięcznym uprzedzeniem lub bez wcześniejszego uprzedzenia w przypadku wypowiedzenia umowy z ważnego powodu. Pozwany uprawniony był do przeniesienia praw i obowiązków wynikających z umowy na polską spółkę - córkę, co uczynił w dniu 24 lutego 1999 r.

W dniu 19 kwietnia 1999 r. strony podpisały porozumienie uzupełniające nr 1 (umowa dodatkowa) do umowy kooperacyjnej. Ustaliły w nim, że uwzględniony w kalkulacji zgodnie z dokumentacją projektową roczny udział powoda w kosztach zarządzania służy na pokrycie kosztów, które ponosi on przy opracowywaniu polskiego rynku energetycznego. Pozwany miał prawo zlecić kontrahentowi eksploatację urządzeń zaopatrujących w energię, a nadto zobowiązany był do uiszczania na rzecz powoda prowizji i dodatkowych kosztów wobec osób trzecich, jak również dodatku związanego z ryzykiem prowadzenia działalności w okresie trwania każdej umowy o dostawę ciepła, najdłużej przez 20 lat od rozpoczęcia dostawy ciepła. Koszty administracyjne i koszty materiałów miały być uiszczane tylko w okresie ważności umowy o eksploatację. Płatności miały być realizowane tylko po

przedłożeniu rachunku. W przypadku przedwczesnego zakończenia umowy o eksploatację pozwany zobowiązany był do dalszego wypłacania kosztów administracyjnych w okresie trwania danej umowy o dostawę ciepła tylko wtedy, jeśli wypowiedział umowę z zachowaniem terminu wypowiedzenia lub też dostarczył powód upoważniający kontrahenta do natychmiastowego wypowiedzenia umowy. W razie wypowiedzenia umowy przez powoda z zachowaniem okresu wypowiedzenia lub w razie gdy pozwany byłby uprawniony do wypowiedzenia umowy z ważnego powodu, powodowi nie przysługiwało prawo do żadnych roszczeń z tytułu dalszych wypłat kosztów administracyjnych. Pozwany uprawniony był do potrącenia swoich wierzytelności z wierzytelnościami powoda. Strony ustaliły, że płatności będą regulowane w 12 miesięcznych ratach z terminem płatności w ostatnim dniu roboczym. Struktura płatności była ustalana odrębnie dla każdego projektu. Płatności wyrażone w euro miały być przeliczane na złotówki zgodnie z kursem zakupu obowiązującym w ostatnim dniu roboczym okresu obrachunkowego. Stronom umowy przysługiwało uprawnienie do przeniesienia praw i obowiązków z umowy na następcę prawnego. W § 2 porozumienia przedstawione zostały zasady regulacji *bonus – malus*, uzasadnione tym, iż powód miał nabywać na rachunek i w imieniu pozwanego paliwa i materiały eksploatacyjne, lecz poprzez odpowiedni przepis wynikający z umowy eksploatacyjnej dla każdego projektu, był jednocześnie uprawniony i zobowiązany do działania na własną odpowiedzialność. Regulacja ta dotyczyła dodatku za ryzyko. W przypadku pogarszających się podstawowych warunków gospodarczych mogło nastąpić zredukowanie dodatku. W przypadku polepszających się podstawowych warunków gospodarczych, gdy rzeczywisty wynik brutto byłby wyższy niż planowany, równica miała być podzielona w częściach równych na strony. Reguła *bonus – malus* nie obowiązywała w projektach, przy których powód prowadził akwizycję, ale nie otrzymał zlecenia eksploatacji. W takich sytuacjach skalkulowany dodatek pozostawał stały. Umowa dodatkowa weszła w życie z dniem 1 października 1997 r.

W okresie od dnia 20 kwietnia 1999 r. do 23 sierpnia 2000 r. strony zawarły szereg umów o eksploatację automatycznych centrali ciepłych (ACC), które zostały zrealizowane w ramach podjętej współpracy. Umowy były sporządzane na standardowych drukach. Razem z umowami strony podpisywały załącznik nr 1, który określał roczną cenę stałą za prowadzenie eksploatacji kotłowni, oraz załącznik nr 1.1. wskazujący m.in. wysokość prowizji/kosztów dodatkowych oraz dodatku z tytułu ryzyka, które pozwany zobowiązał się uiszczać kontrahentowi. W umowach o

eksploatację wskazywano odbiorców ciepła. W każdej z nich powód zobowiązał się do: stosowania i dotrzymywania wymagań bhp oraz technicznej ochrony przed zagrożeniami, zapewnienia stałej 24-godzinnej służby dyżurnej mającej za zadanie usuwanie zakłóceń, zapewnienia kontroli oraz nadzoru nad konserwacją, konserwacji i wymiany wszelkich ciepłomierzy, liczników energii elektrycznej i wodomierzy, koordynacji kontroli technicznych przeprowadzanych przez urzędy lub stowarzyszenia dozoru technicznego. Wykonywanie napraw bez uzgodnienia z pozwanym mogło dotyczyć napraw utrzymujących sprawność i służących usunięciu sytuacji awaryjnych. Zlecenie napraw osobom trzecim dokonywane miało być wyłącznie przez powoda, który nie był uprawniony do włączania kosztów za czynności wykonane przez te osoby do rachunków wystawianych pozwanemu. W zamian za wykonywanie usług konserwacyjnych, napraw oraz za utrzymywanie sprawności urządzeń, eksploatujący otrzymywał zryczałtowaną miesięczną opłatę, przy czym pozwany obowiązany był do wypłacenia całości opłaty w razie ustalenia prawidłowości sprawozdań. Pozwany obowiązana była na podstawie zawartych umów do udostępniania wszelkiej będącej w jego dyspozycji dokumentacji technicznej dotyczącej instalacji grzewczej, która jest wymagana do prawidłowej eksploatacji kotłowni i dostawy ciepła do klientów. Umowy były zawierane na czas określony i mogła być wypowiedziana z zachowaniem sześciomiesięcznego terminu wypowiedzenia. Strony przewidywały możliwość wypowiedzenia umowy z ważnej przyczyny tj. w razie niewykonania zobowiązań przez stronę, pomimo dwukrotnego upomnienia pisemnego przekazanego listem poleconym.

W 2001 r. analogicznej treści umowy zostały zawarte pomiędzy stronami także dla dwóch automatycznych central ciepłych w Jelczu Laskowicach oraz trzech automatycznych central ciepłych w Strzyżowie. Od wcześniej zawartych umów różniły się jedynie tym, że zostały zawarte na znacznie krótszy okres i nie przewidywały możliwości wypowiedzenia bez ważnej przyczyny. W obu przypadkach strony nie podpisały też załączników nr 1.1. do umów, a jedynie załącznik nr 1 określający miesięczną cenę stałą za prowadzenie eksploatacji kotłowni.

Pierwsza z umów, dotycząca central, w których odbiorcą ciepła była Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa w Jelczu Laskowicach, została podpisana w dniu 30 czerwca 2001 r., a w jej § 7 zastrzeżono że została zawarta na okres od 1 października 2000 r. do 30 czerwca 2001 r. Strony ustaliły, że za prowadzenie eksploatacji tej kotłowni pozwany będzie płacić miesięczną opłatę stałą w wysokości 50.391,09 zł.

Druga umowa dotyczyła central, w których odbiorcami ciepła byli: Szkoła Podstawowa nr 2 w Strzyżowie, ZEAS w Strzyżowie i Dom Kultury „Sokół” w Strzyżowie. Podpisano ją w dniu 30 czerwca 2001 r., a w jej § 7 zastrzeżono że została zawarta na okres od 1 października 2000 r. do 30 czerwca 2001 r. Strony ustaliły, że za prowadzenie eksploatacji tych kotłowni pozwany będzie płacić miesięczną opłatę stałą w wysokości 3.680,45 zł.

Umowy te zostały podpisane gdy powód faktycznie eksploatował już kotłownie.

Pismem dnia 2 grudnia 2010 r. powód wezwał pozwanego do dobrowolnego wykonania zobowiązań umownych wynikających z umowy kooperacyjnej i zawartego porozumienia, poprzez weryfikację i podpisanie załączników nr 1.1. dotyczących ACC – ZEAS, ACC – Szkoła Podstawowa nr 2, ACC – DK Sokół i ACC Jelcz-Laskowice. Pozwany odpowiedział odmownie na to wezwanie.

Przyczyną nie podpisania przez strony umów o eksploatację obiektów na dłuższy okres był brak porozumienia co do zasad rozliczania i wysokości opłat należnych powodowi, wobec zakwestionowania przez Urząd Regulacji Energetyki możliwości uwzględniania tych kosztów przy ustalaniu stawki opłat za dostawę ciepła.

W piśmie z dnia 19 października 1999 r. pozwany złożył oświadczenie o wypowiedzeniu z ważnego powodu i z natychmiastowym skutkiem umowy o współpracy z dnia 31 października 1996 r. łącznie ze wszystkim umowami dodatkowymi. W piśmie wskazano, że realizacja niezakończonych, wspólnych projektów, pozostaje bez zmian.

W piśmie z dnia 16 marca 2001 r. przedstawiciel pozwanego potwierdził powodowi, że po wypowiedzeniu umowy kooperacyjnej nadal obowiązują warunki umowy dla już zrealizowanych projektów.

W ramach współpracy przedstawiciele obu stron podpisywali umowy o generalnym wykonawstwie obiektów ciepłowni i instalacji, powierzając ich realizację powodowi. Jedną z takich umów, dotyczącą ciepłowni dla Szkoły w Strzyżowie, została zawarta w dniu 22 października 1998 r. Do umowy tej został sporządzony paszport projektu na którym przystawiono pieczęć wykonawcy projektu. W dokumencie tym ustalono, że koszty kapitałowe pozwanego będą stanowiły 17,88% kosztów inwestycyjnych rocznie, dodatkowe koszty obsługi 1,87 %, koszty zarządzania Harpen 1%, koszty obsługi powoda 3%, koszty zarządzania SKT 1% i koszty prowizyjne SKT 1%, koszty osobowe 1%, koszty przeglądów bieżących

Sygn. akt I ACa 398/15

0,27% a koszty remontów okresowych 0,53%. Przy uwzględnieniu kosztów inwestycji na poziomie 251.435 DM dla wszystkich obiektów w Strzyżowie prowizje/koszty dodatkowe miały wynosić rocznie (1%) 2.514,35 DM a dodatek z tytułu ryzyka rocznie (3%) 7.543,05 DM.

W dniu 4 lutego 1998 r. została podpisana umowa o generalne wykonawstwo projektu dla Budowlanej Spółdzielni Mieszkaniowej w Jelczu Laskowicach. Do umowy tej również został sporządzony projekt paszportu, na którym widnieje prezentata zleceniodawcy oraz pieczęć wykonawcy. W dokumencie tym ustalono, że koszty kapitałowe Harpen będą stanowiły 10,35% kosztów inwestycyjnych rocznie, koszty zarządzania Harpen 0,29%, koszty zarządzania SKT 0,29%. Dodatkowo ustalono, że koszty eksploatacji (na które składają się koszty przeglądów i remontów bieżących) będą wynosiły 10% kosztów inwestycyjnych rocznie, zysk Harpen - 0,87%, zysk SKT -0,87%, a koszty eksploatacyjne w łącznej wysokości 4,78%.

Pozwem wniesionym w 3 marca 2003 r. powód domagał się od pozwanego zapłaty 962.825,49 zł z odsetkami. Wyrokiem z dnia 30 marca 2010 r. sygn. akt I ACa 951/09 Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w sprawie sygn. akt X GC 133/06 w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 657.151,43 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 198.436,34 zł od dnia 4 września 2003 r. do dnia zapłaty i od kwoty 458.715,09 zł od dnia 2 sierpnia 2006 r. do dnia zapłaty, a dalej idące powództwo oddalił. Na podstawie poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Apelacyjny uznał, że pozwany nawiązał współpracę z powodem w celu wejścia na polski rynek z usługami ciepłowniczymi. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wskazał m.in., że świadczenia określone w § 5 porozumienia uzupełniającego mają charakter zryczałtowanego, rozłożonego w czasie ekwiwalentu zaangażowania powoda w realizację zamierzeń inwestycyjnych pozwanego. Sąd Apelacyjny wykluczył nieważność postanowienia § 5 porozumienia uzupełniającego umowę kooperacyjną, co do nałożonych tam na pozwanego świadczeń ściśle powiązanych z umowami pozwanego z odbiorcami ciepła, tj. prowizji i dodatkowych kosztów wobec osób trzecich oraz dodatku z tytułu ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej. Jako nieważne Sąd Apelacyjny ocenił natomiast postanowienie dotyczące kosztów administracyjnych. Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego dotyczyło między innymi żądania powoda zasądzenia od pozwanego dodatku za ryzyko i prowizji / kosztów dodatkowych z tytułu umów o eksploatację ciepłowni. Sąd Apelacyjny przyjął, iż zryczałtowane należności

zgodnie z § 5 porozumienia i załącznikami do umów eksploatacyjnych miały być płatne w terminie 14 dni od wpłynięcia rachunku, za które uznano wezwanie do zapłaty. W tym samym wyroku, odnosząc się do żądania dotyczącego opłat związanych z eksploatacją obiektów położonych w Jelczu Laskowicach przy ul. Frezjowej i Grabskiego oraz Szkoły Podstawowej nr 2, ZEAS i Domu Kultury Sokół w Strzyżowie, Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie zasługują one na uwzględnienie. Powodem takiego rozstrzygnięcia było nieudowodnienie żądania w zakresie prowizji i kosztów dodatkowych oraz dodatku z tytułu ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że w tych przypadkach zabrakło nie tylko dokumentacji projektowej (tzw. paszportów projektu), ale także wzorowanych na załączniku nr 1.1. do umowy kooperacyjnej załączników 1.1. do umów eksploatacyjnych, co nie pozwala ustalić wysokości świadczeń według umówionych reguł. Zdaniem Sądu opisany w pismach procesowych powoda mechanizm dochodzenia należnych kwot nie zastępuje koniecznych dowodów i nie znajduje oparcia w konkretnych postanowieniach umownych. Nie zgodził się też z twierdzeniem, że odmowa sporządzenia i podpisania przez pozwanego załącznika do umów eksploatacyjnych zwalniała powoda od obowiązku dowiedzenia wysokości kwoty bazowej w dokumentacji projektu.

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2011 r. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w sprawie sygn. akt X GC 133/06 w części oddalającej powództwo w ten sposób, że zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 68.558,12 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 21.214,15 zł od dnia 4 września 2003 r. do dnia zapłaty i od kwoty 47.343,97 zł od dnia 2 sierpnia 2006 r. do dnia zapłaty, a dalej idące powództwo oddalił. W uzasadnieniu wskazał, że jest związany prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 30 marca 2010 r. w zakresie zasady rozliczeń stron, a do rozstrzygnięcia pozostaje jedynie prawidłowe wyliczenie należności powoda.

Pismem z dnia 28 kwietnia 2009 r. powód złożyła do Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu wniosek przeciwko Harpen Polska Sp. z o.o. we Wrocławiu o zawiązanie do próby ugodowej o roszczenie w wysokości 2.783.228,90 zł z tytułu prowizji i kosztów dodatkowych, a także dodatku z tytułu ryzyka. W dniu 5 czerwca 2009 r. odbyło się posiedzenie w sprawie o zawiązanie do próby ugodowej. Strony nie stawiły się na posiedzenie, w związku z czym przewodniczący stwierdził, że do ugody nie doszło.

Kierowane przez powoda do pozwanego wezwania do zapłaty należności składających się na sporną kwotę pozostały bezskuteczne.

W dniu 21 czerwca 2001 r. powód otrzymał od pozwanego zestawienie przedstawiające koszty eksploatacji obiektów wzniesionych w ramach współpracy. Wskazano w nim, że dla ciepłowni w Jelczu Laskowicach prowizja i koszty dodatkowe wynoszą: 1.183,08 DM a dodatek za ryzyko: 5.549,17 DM. Dla ciepłowni w Szkole Podstawowej nr 2 w Strzyżowie prowizja i koszty dodatkowe miały wynosić: 159,79 DM a dodatek za ryzyko: 479,37 DM; dla ciepłowni w DK Sokółów w Strzyżowie prowizja i koszty dodatkowe miały wynosić 42,11 DM a dodatek za ryzyko: 22,36 DM; dla ciepłowni ZEAS w Strzyżowie prowizja i dodatkowe koszty miały wynosić: 7,58 DM a dodatek za ryzyko: 22,74 DM.

W dniu 21 listopada 2001 r. pozwany wystosował do powoda propozycję porozumienia mającego doprowadzić do zmian umów o eksploatację kotłowni osiedlowych z uwagi na zmienione okoliczności prowadzenia działalności gospodarczej przez właściciela kotłowni. Na zaspokojenie wszelkich roszczeń kontrahenta wynikających z zawartych umów o eksploatację kotłowni, umowy o współpracy z dnia 31 października 1996 r. oraz umowy dodatkowej nr 1 z dnia 19 kwietnia 1999 r. pozwany zobowiązał się uiszczać miesięcznie kwotę 57.500 zł netto.

Paszporty zawierające zestawienie przewidywanych kosztów eksploatacji kotłowni były sporządzane przez powoda na wstępnym etapie prac. Zawarte w nich dane mogły ulegać zmianom, a ostateczna treść załącznika 1.1. do umów o eksploatację kotłowni nie musiała odpowiadać stawkom wyjściowym zawartym w paszportach. Paszporty dotyczące inwestycji w Jelczu Laskowicach były wielokrotnie zmieniane.

Przy tak poczynionych ustaleniach Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie przede wszystkim dlatego, że w wyroku rozstrzygającym kwestie prejudycjalne, tj. w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 30 marca 2010 r. sygn. akt I ACa 951/09, w odniesieniu do spornych roszczeń, negatywnie oceniono ich zasadność. Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z treścią tego wyroku powodowi nie przysługują roszczenia o zapłatę należności związanych z eksploatacją inwestycji zlokalizowanych w Jelczu Laskowicach (położonych przy ul. Frezjowej i Grabskiego) i Strzyżowie (umiejscowionych w Szkole Podstawowej nr 2, ZEAS, i Domu Kultury „Sokół”), w tym bowiem zakresie żądanie pozwu zostało oddalone, czego powodem było nieuwodnienie żądania w tym zakresie.

Sąd wskazał, że wśród niezbędnych dowodów zabrakło nie tylko dokumentacji projektowej, ale także wzorowanych na załączniku nr 1.1. do umowy kooperacyjnej załączników do umów eksploatacyjnych. Zdaniem Sądu Okręgowego dowody wnioskowane przez powoda w obecnym procesie uległy prekluzji, gdyż mogły być i powinny być zostać złożone w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem. Niezależnie od tego Sąd Okręgowy stwierdził, że żądanie pozwu nie zasługiwałoby na uwzględnienie także z powodu nie wykazania w niniejszym postępowaniu przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego. Nie uwzględnił Sąd Okręgowy podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia, wskazując, że powód najwcześniej mógł wystawić pozwanemu rachunek obejmujący sporne należności w dniu 30 kwietnia 2006 r. z terminem płatności na 14 maja 2006 r. i od tej daty należy liczyć trzyletni termin przedawnienia określony w art. 118 k.c., natomiast powód wnioskiem z dnia 27 kwietnia 2009 r. zaważał pozwanego do próby ugodowej, przerywając bieg przedawnienia na czas do dnia 5 czerwca 2009 r. (termin posiedzenia pojednawczego), a następnie wniósł pozew w dniu 4 czerwca 2012 r., tj. przed upływem biegnącego na nowo trzyletniego terminu przedawnienia.

Powód zaskarżył powyższy wyrok w całości, wskazując jednocześnie, że zaskarżeniem obejmuje kwotę 1.956.077,48 zł. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie:

1. art. 365 § 1 k.p.c., przez jego zastosowanie w kontekście związania Sądu orzekającego w sprawie prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30.03.2010 r., I ACa 951/09, bez uwzględnienia okoliczności związanych z odmiennym stanem dowodowym w niniejszej sprawie,
2. art. 365 § 1 k.p.c. przez bezzasadne przyjęcie, że powództwo w niniejszej sprawie podlega oddaleniu z uwagi na negatywną ocenę zasadności roszczeń powoda z tytułu prowizji, kosztów dodatkowych oraz dodatku z tytułu ryzyka działalności gospodarczej co do obiektów w Jelczu-Laskowicach oraz Strzyżowie, jakiej dokonał Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w prawomocnym wyroku z dnia 30.03.2010 r., I ACa 951/09, podczas gdy w wyroku tym pozytywnie przesądzono zasadę odpowiedzialności pozwanego względem powoda za zapłatę prowizji, kosztów dodatkowych oraz dodatku z tytułu ryzyka działalności gospodarczej, a jedynie w odniesieniu do obiektów w Jelczu-Laskowicach oraz Strzyżowie powództwo zostało oddalone i to jedynie z uwagi na niewykazanie wysokości należności za konkretny okres;

3. art. 233 § 1 k.p.c. przez pominięcie w toku oceny szeregu dowodów, zarówno z dokumentów jak i z zeznań świadków, a także przez:
  - nie nadanie żadnego procesowego znaczenia odmowie przedstawienia przez pozwanego dowodów oraz utrudnieniom stawianym przez stronę pozwaną w przeprowadzeniu dowodów wbrew stosownym postanowieniom Sądu,
  - sprzeczność ustaleń Sądu związanych ze źródłem roszczeń dochodzonych przez powoda, wynikających z umowy kooperacyjnej, a nie z umów o eksploatację ciepłowni i kotłowni,
  - bezpodstawne przyjęcie, że zgoda powoda na zawarcie umów eksploatacyjnych dotyczących obiektów w Jeiczu-Laskowicach i Strzyżowie na krótszy okres, skutkowałą jego zgodą również na uiszczanie świadczeń dochodzonych w niniejszej sprawie przez taki właśnie krótszy okres;
4. art. 328 § 2 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia wyroku niespełniającego rygorów określonych wskazanym przepisem, w szczególności poprzez pominięcie w uzasadnieniu orzeczenia szeregu dopuszczonych w sprawie dowodów.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty 1.956.077,48 zł, z odsetkami ustawowymi od dnia 5 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu za pierwszą instancję, a także o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Po rozpatrzeniu apelacji, Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2014 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, uznając, że Sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy, ponieważ powstrzymał się od oceny dowodów zgłoszonych przez powoda dla wykazania zasadności dochodzonego roszczenia, powołując się na prekluzję dowodową. Na skutek zażalenia strony pozwanej wyrok powyższy został uchylony przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 20 stycznia 2015 r.

Rozpatrując sprawę ponownie w instancji odwoławczej, Sąd Apelacyjny postanowił uzupełnić postępowanie dowodowe i uwzględniając wnioski zgłaszane

w tym przedmiocie przez powoda zobowiązał pozwanego do przedstawienia dokumentów stanowiących rozliczenie umów o dostawę ciepła dla obiektów w Jelczu-Laskowicach i w Strzyżowie za okres objęty żądaniem pozwu, z uwzględnieniem postanowienia dowodowego Sądu Okręgowego we Wrocławiu wydanego na rozprawie w dniu 13.12.2013 r., którym to postanowieniem Sąd Okręgowy zobowiązał pozwanego, pod rygorem skutków z art. 233 § 2 k.p.c., do przedłożenia dokładnego rozliczenia należności z tych umów ze wskazaniem w jakiej wysokości w opłacie miesięcznej ustalonej dla ACC w Jelczu-Laskowicach na kwotę 50.391,09 zł, a dla ACC w Strzyżowie na kwotę 3.680,45 zł, zawierały się należności powoda określone jako prowizje, koszty dodatkowe oraz dodatek z tytułu ryzyka. W odpowiedzi na wezwanie Sądu pozwany przy piśmie procesowym z 18 maja 2015 r. przedłożył decyzje Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 11 czerwca 2008 r. i 14 listopada 2008 r., zatwierdzające zmiany w taryfie dla ciepła, a nadto 73 faktury wystawione przez pozwanego odbiorcom ciepła w Jelczu-Laskowicach w okresie od września 2008 r. do stycznia 2009 r., oświadczając przy tym, że kwoty 50.391,09 zł i 3.680,45 zł nie zawierały dochodzonych przez powoda w niniejszej sprawie prowizji i kosztów dodatkowych oraz dodatku z tytułu ryzyka i nie miały żadnego związku z nieobowiązującą umową kooperacyjną. Następnie, przy piśmie procesowym z dnia 9 lipca 2015 r., pozwany przedłożył odpisy trzech wniosków taryfowych do Urzędu Regulacji Energetyki z lat 2005 - 2007, dotyczących obiektów objętych sporem.

Sąd Apelacyjny zobowiązał też powoda do przedstawienia wyliczenia należności składających się na dochodzoną ostatecznie kwotę 1.956.077,48 zł. Powód w związku z tym piśmie procesowym z 17 lipca 2015 r. w sposób szczegółowy wyjaśnił sposób wyliczenia tych należności w odniesieniu do poszczególnych obiektów ciepłowniczych (ACC) objętych umowami z dnia 30 czerwca 2001 r. W szczególności wskazał, że:

- w przypadku ACC Strzyżów ZEAS prowizja i koszty dodatkowe (dalej: P/KD) za okres 12 miesięcy wynosiły 58,11 euro, a dodatek z tytułu ryzyka (dalej: R) – 174,34 euro. Kwoty te zsumowano celem wyliczenia całkowitej należności w euro za okres 12 miesięcy. Przy wyliczeniu należności za okres 33 miesięcy od kwietnia 2003 do grudnia 2008 przyjęto wartość 1/12 razy 33 miesiące. Po zastosowaniu tych obliczeń uzyskano wartość 639,24 euro za okres 33 miesięcy. Następnie należności za okres 33 miesięcy przemnożono przez 4,3856 zł za 1 euro według tabeli kursów sprzedaży NBP z dnia 14 kwietnia

2009 r., tj. 14 dnia po doręczeniu wezwania do zapłaty, co dało kwotę 2.803,44 zł. Tę kwotę powiększono o należny podatek VAT (ówczesnie 22%), co dało kwotę 3.420,20 zł;

- w przypadku ACC Strzyżów Szkoła Podstawowa, P/KD za 12 miesięcy wyniosły 322,81 euro, a R – 968,53 euro. Po zastosowaniu wyliczeń z zastosowaniem mechanizmu przedstawionego powyżej uzyskano należność w kwocie 72.106,49 zł;
- w przypadku ACC Strzyżów DK Sokół, P/KD za 12 miesięcy wyniosły 1.225,06 euro, a R – 3.675,58 euro. Po zastosowaniu wyliczeń z zastosowaniem mechanizmu przedstawionego powyżej uzyskano należność w kwocie 19.000,37 zł;
- w przypadku ACC Jelcz-Laskowice, P/KD za 12 miesięcy wyniosły 21.988,30 euro, a R – 65.971,91 euro. Po zastosowaniu wyliczeń z zastosowaniem mechanizmu przedstawionego powyżej uzyskano należność w kwocie 1.294.219,09 zł.

Powyższych wyliczeń powód dokonał opierając się na załącznikach nr Z1.1. do umowy kooperacyjnej.

Suma powyższych kwot, tj: 3.420,20 + 72.106,49 + 19.000,37 + 1.294.219,09 zł, stanowi należność główną w wysokości 1.388,746,14 zł. Nadto powód domagał się skapitalizowanych odsetek ustawowych od tej należności, wyliczonych za okres od dnia 14.04.2009 r. (tj. 14 dnia od doręczenia wezwania do zapłaty) do dnia wniesienia pozwu na sumę 567.331,34 zł.

Sąd Apelacyjny uwzględnił powyższe wyjaśnienia przy ocenie zasadności żądania pozwu. W ramach podstawy faktycznej rozstrzygnięcia przyjął również za własne przedstawione na wstępie ustalenia Sądu I instancji, niekwestionowane w apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu na obecnym etapie pozostawała kwota 1.388,746,14 zł z odsetkami, dochodzona tytułem prowizji, kosztów dodatkowych oraz dodatku z tytułu ryzyka działalności gospodarczej za okres od kwietnia 2006 do grudnia 2008 r. na podstawie umowy kooperacyjnej wraz z porozumieniem uzupełniającym do tej umowy, które stanowiło podstawę rozliczeń stron po rozwiązaniu umowy kooperacyjnej.

Tutejszy Sąd Apelacyjny w prawomocnym wyroku z dnia 30 marca 2010 r. sygn. akt I ACa 951/09 przesądził w sposób wiążący, że porozumienie powyższe ma zastosowanie do rozliczania zobowiązań wynikających z umowy kooperacyjnej oraz umów eksploatacyjnych zawartych w ramach umowy kooperacyjnej. Przesądzone zostało również w tym wyroku, że po rozwiązaniu umowy kooperacyjnej rozliczenie stron miało charakter ryczałtowy. Innymi słowy – w wyroku powyższym przesądzono istnienie odpowiedzialności pozwanego względem powoda co do zasady, przy czym w efekcie powództwo zostało w znacznej części uwzględnione, natomiast co do części dochodzonego roszczenia, obejmującego należności przypisane do 2 obiektów (ACC – automatycznych central ciepłych) w Jelczu – Laskowicach oraz 3 obiektów w Strzyżowie, powództwo w zakresie dotyczącym prowizji i kosztów dodatkowych oraz dodatku z tytułu ryzyka zostało oddalone z powodu nieudowodnienia roszczenia. Powództwo w powyższej sprawie dotyczyło wcześniejszego okresu, liczonego do końca marca 2006 r.

Sąd Okręgowy przyjął, że wskazany wyżej wyrok Sądu Apelacyjnego ma znaczenie prejudycjalne nie tylko co do zasady odpowiedzialności pozwanego za zapłatę prowizji oraz kosztów dodatkowych i dodatku z tytułu ryzyka działalności gospodarczej, ale również co do wysokości przysługującej z tego tytułu należności, a w związku z tym uznał, że skoro powód nie wykazał wysokości dochodzonego roszczenia w poprzedniej sprawie, to nie może już tego wykazywać przy dochodzeniu należności za kolejny okres, ponieważ wnioskowane w obecnym postępowaniu dowody uległy prekluzji, skoro mogły być złożone we wcześniejszej sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem.

Sąd Apelacyjny nie podziela powyższego zapatrywania. Kwestia prejudycjalna, która została rozstrzygnięta w powołanym wyżej orzeczeniu, dotyczyła bowiem zasad odpowiedzialności pozwanego, natomiast brak wykazania przesłanek roszczenia dochodzonego wedle tych zasad nie powoduje niemożności wykazania zasadności kolejnego roszczenia okresowego, opartego na tych samych zasadach, zatem mogło to być dowodzone w niniejszym postępowaniu.

Problemem w sprawie było to, że powód nie dysponował wszystkimi dowodami pozwalającymi na ścisłe ustalenie przysługującej mu od pozwanego należności. Trudności powoda w udokumentowaniu zasadności jego roszczenia w dochodzonej wysokości wynikały z faktu, iż pozwany uchylił się od podpisania załączników nr 1.1. do umów eksploatacyjnych dotyczących obiektów w Strzyżowie i Jelczu-Laskowicach – wobec zakwestionowania przez Urząd Regulacji Energetyki

możliwości uwzględnienia przy ustalaniu stawki opłat za dostawę ciepła kosztów związanych z należnościami powoda dochodzonymi w niniejszym sporze. Twierdząc, że koszty te mieściły się w ramach należności w kwocie 50.3914,09 zł dla projektu Jelcz-Laskowice i 3.685,45 zł dla projektu w Strzyżowie, wynikających z umów z dnia 30 czerwca 2001 r., a pozwany wysokość tych kosztów przedstawiał w ramach procesu zatwierdzania taryfy w roku 2001, powód w szczególności domagał się przedłożenia przez pozwanego pierwszego wniosku taryfowego. Pozwany odmówił przedstawienia takiego dowodu, podnosząc początkowo, że nie ma obowiązku przedstawiania dowodów mających uzasadnić roszczenia powoda, a w toku dalszego postępowania twierdząc, że dokumentu takiego obecnie nie posiada. To ostatnie twierdzenie pozwanego trudno uznać za wiarygodne w świetle jego wcześniejszych zachowań procesowych, tym bardziej jeśli mieć na uwadze, że Urząd Regulacji Energetyki, zatwierdzając pozwanemu taryfę dla dostaw ciepła na kolejne lata, wskazywał każdorazowo, że oceny kosztów uzasadnionych, stanowiących podstawę obliczenia jednostkowych kosztów i ustalenia cen dokonano na podstawie porównania z kosztami planowanymi dla pierwszego roku stosowania taryfy. W tych warunkach pozbycie się przez pozwanego tak istotnego dla zatwierdzania kolejnych wniosków taryfowych dokumentów byłoby działaniem pozbawionym racjonalnego uzasadnienia i dlatego mało prawdopodobnym. Stąd też Sąd Apelacyjny nie dał wiary nie popartym jakimkolwiek dowodem twierdzeniom pozwanego w powyższym zakresie.

Uznając istnienie co do zasady odpowiedzialności pozwanego względem powoda za spełnienie świadczeń wynikających z łączącej strony umowy kooperacyjnej wraz z porozumieniem uzupełniającym, również w zakresie obejmującym zapłatę prowizji oraz kosztów dodatkowych i dodatku z tytułu ryzyka działalności gospodarczej, stosownie do prawomocnego rozstrzygnięcia zawartego w wyroku tutejszego Sądu z dnia 30 marca 2010 r. (powołanego wyżej), Sąd Apelacyjny uznał też, że roszczenie powoda, w zakresie dochodzonym na etapie apelacji, zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny uznał, że przeszkody stawiane przez pozwanego w przeprowadzeniu dowodów wnioskowanych przez powoda podyktowane były chęcią uniknięcia konieczności uregulowania powodowi należności, przewidzianych w umowie kooperacyjnej i zawieranych na jej podstawie umowach eksploatacyjnych. Wobec niepodpisania przez pozwanego załączników do umowy kooperacyjnej dotyczących projektów obiektów ciepłowniczych w Jelczu-

Sygn. akt I ACa 398/15

Laskowicach oraz w Strzyżowie i nieprzedłużenia umów eksploatacyjnych dotyczących tych obiektów, powód pozbawiony został możliwości wykazania wysokości przysługujących mu z tytułu prowizji i kosztów dodatkowych oraz dodatku z tytułu ryzyka działalności gospodarczej należności w odniesieniu do powyższych obiektów, w których powstaniu miał istotny udział i co do zasady mógł oczekiwać ryczałtowej zapłaty.

Przedstawiony przez powoda szczegółowo sposób wyliczenia dochodzonych należności, oparty na zasadach przyjętych w załącznikach do umowy kooperacyjnej przedłożonych przy pozwie, nie budzi zastrzeżeń, a pozwany nie kwestionował prawidłowości przedstawionych wyliczeń. Sąd Apelacyjny uznał w tej sytuacji, że powodowi przysługiwało zarówno dochodzone roszczenie o zapłatę należności głównej w kwocie 1.388,746,14 zł, jak i doliczonych do tej należności skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w zapłacie w kwocie 567.331,34 zł, wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu.

Z powyższych względów, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w sposób wskazany w punkcie 1 sentencji.

O kosztach procesu w pierwszej instancji orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., przyznając powodowi od pozwanego zwrot kosztów zastępstwa prawnego w wysokości taryfowej w całości, z uwagi na fakt, iż uległ on tylko co do nieznacznej części (8,57%) swojego żądania. W drugiej instancji powód wygrał sprawę w całości, zatem zgodnie z art. 98 k.p.c. przyznano mu zwrot poniesionych kosztów, obejmujących uiszczoną część opłaty sądowej od apelacji w wysokości 10.000 zł oraz koszty zastępstwa prawnego w kwocie 5.400 zł. Na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. obciążono też pozwanego kosztami opłat sądowych od pozwu i od apelacji, od których powód był zwolniony.

MW

21.01.2016.
z up. Kierownika Sekretariatu
Starszy Sekretarz Sądowy
i Wydział Cywilny
Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
Graż, nałwańska

